

Szkoła
Podstawowa
nr

6

imienia
Jana Kochanowskiego
w Malborku

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

"Wybierz pracę, którą kochasz, a nie będziesz musiał pracować nawet przez jeden dzień w swoim życiu"
Konfucjusz

Rok szkolny 2020/2021

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna	3
2. Założenia programu	3
3. Podstawowe pojęcia	3
4. Cele ogólne realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego	4
5. Cele szczegółowe i treści programu	5
6. Adresaci programu	7
7. Osoby realizujące program i ich zadania	8
8. Metody, formy i zasoby pracy	10
9. Efekty działań WSDZ	12
10. Realizacja programu w trakcie epidemii COVID-1	13
11. Ewaluacja programu	13
12. Załączniki:	
Załącznik nr 1: Program preorientacji zawodowej dla dzieci z oddziałów przedszkolnych	14
Załącznik nr 2: Program orientacji zawodowej dla klas I-III	17
Załącznik nr 3: Program orientacji zawodowej dla klas IV-VI	21
Załącznik nr 4: Program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII	25

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, art. 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. póź. 996, 1000 i 1290)
- Przepisy w prowadzące ustawę – Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz.60)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 – o Systemie Oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz.1943)

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

- Wybór zawodu nie jest pojedynczym, decyzyjnym aktem, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni kilku lat
- Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu
- Na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj, poziom wykształcenia, wpływ środowiska
- WSDZ obejmuje pracę indywidualną i grupową z uczniami, rodzicami, nauczycielami i ma charakter działań planowych

PODSTAWOWE POJĘCIA

Działania związane z doradztwem zawodowym – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Preorientacja zawodowa – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.

Orientacja zawodowa – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I –VI szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

Doradztwo zawodowe – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII –VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych. Uczeń – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej), słuchacz (w szkole policealnej) („Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania WSDZ dla szkoły podstawowej”, ORE, Warszawa 2017)

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ) – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy” (definicja A. Łukaszewicz, „Szkolny doradca zawodowy”, KOWEŻiU 2003).

CELE OGÓLNE REALIZACJI ORIENTACJI ZAWODOWEJ I DORADZTWA ZAWODOWEGO

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich prozawodowych marzeń.

Celem orientacji zawodowej w klasach I –III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV –VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII –VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

(„Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania WSDZ dla szkoły podstawowej”, ORE, Warszawa 2017)

Absolwent dokonuje trafnych decyzji edukacyjnych, podejmuje naukę w szkołach ponadpodstawowych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, zdolnościami i możliwościami, w szczególności:

1. jest przygotowany młodzieży do podjęcia trafnych decyzji o dalszym kształceniu i aktywności zawodowej,
2. umiejętnie określa swoje predyspozycje i zainteresowania,
3. jest przygotowany do samodzielności w różnych sytuacjach życiowych,
4. udoskonalił postawę kreatywności i przedsiębiorczości,
5. jest gotowy do wejścia na rynek pracy,
6. rozwinął umiejętności uczenia się przez całe życie,
7. poszerzył własną wiedzę, umiejętności i kompetencje społecznych,
8. jest świadomy odpowiedzialności za własną przyszłość zawodową,
9. jego rodzice są przygotowani do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.

CELE SZCZEGÓŁOWE I TREŚCI PROGRAMU

W programie uwzględniono 4 obszary celów szczegółowych, które wyznaczają treści programowe preorientacji, orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego:

1. Poznanie siebie (samopoznanie) - treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- Moje mocne i słabe strony
- Zainteresowania i predyspozycje zawodowe
- Umiejętność komunikacji
- Radzenie sobie ze stresem
- Zasoby (kompetencje, zdolności)
- Wartości
- Stan zdrowia
- Predyspozycje i preferencje zawodowe

Cele szczegółowe:

- Uczeń potrafi określić swoje mocne i słabe strony

- Uczeń potrafi określić swoje zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe
- Uczeń potrafi zdiagnozować swoje zapotrzebowanie na informacje edukacyjne i zawodowe
- Uczeń zna zasady skutecznej komunikacji i bariery, które ją ograniczają
- Uczeń określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji
- Uczeń zna wartość pracy

2. Rynek pracy i świat zawodów - treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- Klasyfikacja zawodów i ich charakterystyka
- Zawody przyszłości, zawody nowe i deficytowe
- Charakterystyka rynku pracy
- Kształtowanie postaw przedsiębiorczych
- Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy
- Autoprezentacja
- Drogi dojścia do zawodu

Cele szczegółowe:

- Uczeń wymienia zawody przyszłości, zawody deficytowe i te, które od niedawna funkcjonują na polskim rynku pracy
- Uczeń zna wymagania, środowisko pracy i czynności interesujących go zawodów
- Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody
- Uczeń zna drogi zdobywania wybranych zawodów
- Uczeń uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka
- Uczeń porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców
- Uczeń potrafi dokonać autoprezentacji
- Uczeń zna kompetencje kluczowe

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie - treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- Znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się,
- Wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie

Cele szczegółowe:

- Uczeń analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji
- Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów
- Uczeń charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce
- Uczeń określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie kariery zawodowej - treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:

- Treści realizowane w tym obszarze obejmuje następujące zagadnienia:
- Możliwości wyboru drogi zawodowej i edukacyjnej po ukończeniu szkoły podstawowej
- Czynniki planowania kariery edukacyjno - zawodowej
- Tworzenie Indywidualnych Planów Działania
- Planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego
- Podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery

Cele szczegółowe:

- Uczeń zna czynniki potrzebne do planowania kariery edukacyjno - zawodowej
- Uczeń potrafi opracować swój własny plan kariery zawodowej na podstawie swoich poznanych zasobów IPD
- Uczeń rozumie potrzebę dalszego kształcenia, kształcenia ustawicznego
- Uczeń realizuje marzenia
- Uczeń podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjnej

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są uczniowie Szkoły Podstawowej nr 6 im. Jana Kochanowskiego w Malborku, ich rodzice i nauczyciele.

Program będzie realizowany sukcesywnie:

- w oddziałach przedszkolnych w formie preorientacji zawodowej, pogadanki, spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, gier i zabaw zawodoznawczych
- w klasach I-III w formie preorientacji zawodowej – wycieczki, konkursy, gry, pokazy, spotkania z przedstawicielami zawodów
- w klasach IV-VI w formie orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i w ramach lekcji przedmiotowych

- klasy VII i VIII będą uczestniczyć w obowiązkowych lekcjach z doradztwa zawodowego (realizacja programu doradztwa zawodowego) a także będą mieli możliwość brania udziału w wycieczkach zawodoznawczych, prelekcjach i spotkaniach, konkursach oraz indywidualnych konsultacjach ze szkolnym doradcą zawodowym (w razie potrzeby)
- program przewiduje też pomoc zainteresowanym rodzicom (konsultacje indywidualne, prelekcje)

OSOBY REALIZUJĄCE PROGRAM I ICH ZADANIA

Dyrektor szkoły – odpowiedzialny za realizację działań doradztwa zawodowego, wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole, a instytucjami zewnętrznymi

Doradca zawodowy – realizacja scenariuszy z doradztwa zawodowego, indywidualne rozmowy z uczniami i rodzicami, pomoc w rozpoznawaniu predyspozycji uczniów, organizacja konkursów, prowadzenie tablicy informacyjnej, gromadzenie literatury, przedstawianie aktualnych informacji z rynku pracy i rynku edukacyjnego, pomoc w trafnym wyborze dalszej drogi zawodowej, współpraca ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego

Pedagog, psycholog – realizacja scenariuszy zajęć, pomoc w samopoznaniu, prowadzenie doradztwa zawodowego w klasach I-VI SP, określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów; włączanie treści z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów; współpraca z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów; włączanie się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty)

Wychowawcy – określanie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów; eksponowanie w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; włączanie do swoich planów wychowawczych zagadnień z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego; realizacja tematów związanych z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych; wskazywanie uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej; współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami; współpraca z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Nauczyciel bibliotekarz – gromadzenie aktualnych publikacji zawodoznawczych, współpraca z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym; opracowywanie, aktualizacja i udostępnianie zasobów dotyczących doradztwa zawodowego

Nauczyciel informatyki – publikowanie na stronie szkoły oraz profilu w mediach społecznościowych szkoły zagadnień z zakresu orientacji i doradztwa zawodowego

Pozostali nauczyciele uczący różnych przedmiotów – korelacja międzyprzedmiotowa (podstawa programowa): analiza programów nauczania poszczególnych przedmiotów co pozwala także włączyć nauczycieli w omawianie zagadnień z poradnictwa zawodowego - podział zadań wg. kompetencji, wiedzy, doświadczenia i umiejętności w zakresie doradztwa zawodowego. Koncepcja edukacji międzyprzedmiotowej - treści z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego integrowane są z treściami realizowanymi w ramach innych przedmiotów.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej

Pielęgniarka szkolna – organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów, pogadanki o przeciwwskazaniach do wykonywania zawodów.

Zadania nauczycieli

Bieżąca obserwacja pracy ucznia i osiągniętych przez niego efektów pod kątem predyspozycji do nauki danego przedmiotu oraz pomoc w określeniu mocnych i słabych stron ucznia, w szczególności:

- rozwijanie indywidualnych uzdolnień i zainteresowań uczniowskich,
- systematyczna kontrola efektów nauczania (próbne egzaminy, motywujący system oceniania itp.),
- realizacja obszarów doradztwa zawodowego w kontekście realizacji podstawy programowej
- przekazywanie informacji o zastosowaniu i przydatności danych treści nauczania w różnych dziedzinach życia(informacje pomocne w wyborze zawodu).

Zadania instytucji współpracujących w ramach realizacji doradztwa zawodowego

Szkoła aktywnie współpracuje z:

1. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Malborku:
 - diagnoza uzdolnień poznawczych i predyspozycji zawodowych
 - konsultacje indywidualne na terenie szkoły i poradni dla uczniów i rodziców
 - prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego
2. Szkołami programowo wyższymi:
 - prezentacja ofert kształcenia poprzez bezpośrednie spotkania przedstawicieli szkół z uczniami w szkole;
 - organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VIII.
3. Powiatowym Urzędem Pracy:
 - wsparcie merytoryczne szkolnego doradcy zawodowego;
 - organizacja targów pracy oraz dni przedsiębiorczości.
4. Malborskim Centrum Wolontariatu:
 - promocja wolontariatu wśród uczniów.
5. Zakładami pracy w regionie:
 - organizowanie wycieczek zawodoznawczych, spotkań z uczniami;
 - organizowanie spotkań z właścicielami firm, jako przykładem ludzi, którzy odnieśli sukces zawodowy;
 - przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów na temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy.

METODY, FORMY I ZASOBY PRACY

Metody pracy do uczniów:

- Zajęcia warsztatowe
- Analiza przypadku
- Rozmowy doradcze
- Metody testowe

- Burza mózgów
- Mini wykład
- Plakat
- Skojarzenia
- Wycieczki zawodoznawcze
- Konkursy plastyczne dotyczące planowania kariery
- Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, przedstawicielami różnych zawodów
- Udział w Targach Edukacyjnych Szkół
- Spotkania z absolwentami szkoły – losy absolwentów, kariera zawodowa
- Pogadanki, prelekcje, konkursy
- Gry i zabawy

Formy adresowane do rodziców:

- Zapoznanie rodziców z programem doradztwa zawodowego w szkole, pogadanki, prelekcje
- Udostępnianie informatorów szkół ponadpodstawowych i literatury z zakresu doradztwa zawodowego
- Indywidualne rozmowy z pedagogiem, doradcą zawodowym, psychologiem, wychowawcą
- Wykorzystanie doświadczeń rodziców w zakresie mobilności zawodowej
- Organizacja prelekcji, pogadanek na zebraniach rodziców z doradcą zawodowym
- Przekazywanie na bieżąco informacji dotyczących kierunków kształcenia zawodowego w szkołach technicznych, rekrutacji do szkół, zawodów przyszłości, targów edukacyjnych.

Zasoby pracy:

- Filmy o zawodach
- Informatory o zawodach i kierunkach kształcenia, typach szkół
- Testy do badań indywidualnych i grupowych, kwestionariusze zainteresowań i uzdolnień
- Filmy instruktażowe
- Prezentacje multimedialne
- Tablica informacyjna
- Zakładka na stronie internetowej szkoły z doradztwa zawodowego

EFEKTY DZIAŁAŃ WSDZ

Uczeń

- Uczeń umie współpracować w grupie
- Potrafi samodzielnie zaplanować własną drogę kariery
- Zna swoje predyspozycje zawodowe
- Potrafi rozwijać zainteresowania
- Zna kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy
- Rozumie zależność wyboru zawodu od zainteresowań
- Zna zawody, wartość pracy
- Zna swoje zainteresowania, zdolności, umiejętności
- Zna ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych i dokonuje świadomego, trafnego wyboru zawodu
- Potrafi współpracować w grupie jest przygotowany do roli pracownika
- Potrafi przyjmować różne role społeczne i zawodowe
- Rozumie konieczność ustawicznego kształcenia
- Rozwija kompetencje kluczowe

Szkoła

- Konkurencyjność szkoły, poprawa jej wizerunku, poprawa jakości pracy szkoły
- Przygotowanie ucznia do pełnienia ról społecznych, zawodowych
- Podniesienie świadomości rangi doradztwa zawodowego
- Trafne wybory edukacyjne uczniów

Świadomi siebie uczniowie, mają większą motywację do nauki, pracy (przyczyni się do lepszych wyników nauczania)

REALIZACJA PROGRAMU W TRAKCIE EPIDEMII COVID-19

Wszelkie przedsięwzięcia realizowane w ramach WSDZ będą odbywały się zgodnie z zasadami reżimu sanitarnego. Część z przewidzianych działań może zostać odwołana, zawieszona lub realizowana w innej formie - dostosowanej do aktualnej sytuacji epidemicznej oraz aktualnych przepisów.

EWALUACJA PROGRAMU

- Indywidualne rozmowy z uczniami, rodzicami, wychowawcami
- Pogadanki
- Ankiety
- Informacje –burza mózgów

Rozmowy powinny dotyczyć tego, czy WSDZ:

- Uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów, rodziców, nauczycieli
- Rozwija ich wiedzę i umiejętności
- Kształtuje postawy i zachowania
- Buduje kompetencje osobiste i społeczne
- Angażuje wszystkich pracowników szkoły
- Angażuje instytucje zewnętrzne, rodziców.
- Analiza prowadzonej dokumentacji uczniów korzystających z porad i informacji zawodowych.

Załącznik nr 1: PROGRAM PREORIENTACJI ZAWODOWEJ DLA DZIECI Z ODDZIAŁU PRZEDSZKOLNEGO SP NR 6

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu preorientacji zawodowej są spójne z celami orientacji zawodowej (klasy I –III i klasy IV -VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII –VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

Cel główny

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, rozwijanie zainteresowań dzieci.

Treści programowe oraz cele szczegółowe

I. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron, wartości.

Dziecko:

- określa, co lubi robić;
- podaje przykłady różnych zainteresowań;
- określa, co robi dobrze;
- podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych;
- opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

II. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

Dziecko:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i te, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- opisuje różne funkcje pracy wykonywanej przez człowieka na wybranych przykładach;

- wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których uczestniczy (zakupy, koncert, poczta...);
- wskazuje związki pomiędzy zainteresowaniami, a pracą zawodową na wybranym przez siebie przykładzie;
- podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem.

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

Dziecko:

- nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- nazywa czynności, których lubi się uczyć.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całożyciowego poradnictwa kariery.

Dziecko:

- opowiada, kim chciałoby zostać;
- na miarę swoich możliwości planuje własne działania (lub działania grupy) poprzez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach.

Osoby odpowiedzialne za realizację programu

Zadania z zakresu preorientacji zawodowej realizuje nauczyciel wychowania przedszkolnego, logopeda, psycholog, pedagog oraz rodzice reprezentujący różne zawody w ciągu całego roku szkolnego.

Metody pracy do uczniów:

- Skojarzenia

- Wycieczki zawodoznawcze
- Metoda projektu
- Pogadanki
- Gry i zabawy
- Konkursy plastyczne
- Filmy
- Spotkania z rodzicami reprezentującymi różne zawody

Ewaluacja działań

- pytania ewaluacyjne do dzieci dotyczące atrakcyjności zajęć
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców
- analiza prac dzieci, wykonanych w ramach działań z zakresu preorientacji zawodowej.

Załącznik nr 2: PROGRAM ORIENTACJI ZAWODOWEJ DLA KLAS I-III SP NR 6

Cel główny

Celem orientacji zawodowej w klasach I –III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz rozwijanie zainteresowań i pasji.

Treści programowe oraz cele szczegółowe

I. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania na forum;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

II. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach);
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Osoby odpowiedzialne za realizację programu

- Wychowawcy
- Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej
- Pedagog, psycholog
- Nauczyciele świetlicy

Realizacja programu orientacji zawodowej odbywa się:

- na zajęciach edukacji wczesno- szkolnej w ramach realizacji podstawy programowej
- na dodatkowych zajęciach ze specjalistami
- w ramach wycieczek zawodoznawczych.

Metody pracy

- Metoda projektu
- Pogadanki
- Burza mózgów
- Skojarzenia
- Konkursy
- Dni talentów
- Wycieczki, firmy, instytucje
- Spotkania z przedstawicielami zawodów
- Praca w zespołach
- Pokaz
- Prezentacja

Efekty działań

- Uczniowie wiedzą ,że są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.
- Proaktywna postawa uczniów wobec pracy

Ewaluacja działań

- okresowe spotkania osób realizujących działania związane z orientacją zawodową poświęcone m.in. omawianiu skuteczność podejmowanych działań
- pytania ewaluacyjne do uczestników zajęć
- autorefleksję i samoocenę uczestników (swobodne wypowiedzi na zakończenie zajęć)
- zbieranie opinii i informacji zwrotnych od rodziców
- portfolio zawierające efekty pracy uczestników zajęć
- okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji zawodowej przez wychowawcę poprzez analizę dokumentacji (dzienniki –tematy zajęć), analizę prac uczniów

Tematy zajęć:

- Praca- dlaczego ludzie pracują?
- Kim chcę być w przyszłości?
- Moje ulubione zabawki
- Poznajemy zawody
- Zawody w moim otoczeniu
- Co lubię robić – moje zainteresowania?
- Co potrafią sprawne ręce?
- Jak spędzam czas wolny?

Załącznik nr 3: PROGRAM ORIENTACJI ZAWODOWEJ W KLASACH IV-VI SP NR 6

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas IV –VI są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klasy I –III szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII –VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

Cel ogólny

Celem orientacji zawodowej w klasach IV –VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Treści programowe oraz cele szczegółowe

I. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

Uczeń:

- określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania/uzdolnienia na forum z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

II. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady dla poszczególnych grup, opisuje różne drogi dojścia do nich oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje, czym jest praca i jej znaczenie w życiu człowieka;

- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy (korzystając ze znanych mu przykładów) oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całożyciowego poradnictwa kariery.

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjnych i zawodowych;
- planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio, jak i pośrednio (otoczenie) z jego osobą.

Osoby odpowiedzialne za realizację programu

- Wychowawcy
- Nauczyciele
- Pedagog, psycholog
- Nauczyciel bibliotekarz
- Doradca zawodowy

Realizacja programu orientacji zawodowej odbywa się :

- na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych (lekcje przedmiotowe);
- zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych przez doradcę zawodowego, psychologa, nauczyciela bibliotekarza
- w ramach wycieczek zawodoznawczych do szkół zawodowych, firm

Metody pracy

- Metoda projektu
- Pogadanki
- Burza mózgów
- Skojarzenia
- Konkursy, Dni talentów
- Wycieczki, firmy, instytucje
- Spotkania z przedstawicielami zawodów
- Praca w zespołach
- Pokaz
- Prezentacja

Efekty działań

- Rozpoznaje swoje zainteresowania, mocne i słabe strony, umiejętności
- Wzmacnianie postawy samodzielności, odpowiedzialności i sprawczości uczniów tj. przekonania, że oni są podmiotami własnych działań zdolnymi do wprowadzania zmian w swoim otoczeniu.
- Przygotowanie uczniów do świadomego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych
- Zna wartość pracy i znaczenie pracy w życiu człowieka
- Zna czynniki wyboru zawodu

Ewaluacja działań:

- pytania ewaluacyjne do uczniów (umożliwiające uczniom np. samoocenę własnej aktywności na zajęciach, samoocenę stopnia zrozumienia/przyswojenia poruszanych treści)
- autorefleksje uczniów (swobodne wypowiedzi zarówno na rozpoczęcie, jak i zakończenie zajęć)
- analiza wytworów pracy uczniów,
- portfolio zawierające efekty pracy uczniów, np. „Teczka moich osiągnięć”,
- ankiety ewaluacyjne dla uczniów, rodziców,

Tematy zajęć:

- Poznajemy zainteresowania
- Zdolności i umiejętności
- Praca i znaczenie w życiu człowieka
- Różne sposoby zdobywania wiedzy
- Planowanie drogi edukacyjnej
- Mój wymarzony zawód
- Znam mocne i słabe strony
- Świat zawodów
- Motywacja
- Praca w zespole
- Hierarchia potrzeb
- Zawody na rynku pracy
- Umiejętności komunikacyjne

Załącznik nr 4: PROGRAM DORADZTWA ZAWODOWEGO W KLASACH VII-VIII SP NR 6

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego dla klas VII –VIII szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klas I –VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych.

Cel ogólny

Celem doradztwa zawodowego w klasach zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji, kształtowanie gotowości do wejścia na rynek pracy i rozwijanie umiejętności uczenia się przez całe życie VII –VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych.

Treści programowe oraz cele szczegółowe

I. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

Uczeń:

- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia);
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno- zawodowych;
- charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

II. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania;

- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- dokonuje autoprezentacji;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy.

III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całożyciowego poradnictwa kariery.

Uczeń:

- planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
- podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.

Osoby odpowiedzialne za realizację programu:

- Wychowawcy
- Nauczyciele
- Pedagog, psycholog

- Nauczyciel bibliotekarz
- Doradca zawodowy
- Pielęgniarka szkolna
- Nauczyciel informatyki

Realizacja programu doradztwa zawodowego obejmuje:

- wszystkie przedmioty w ramach korelacji międzyprzedmiotowej i realizacji celów przedmiotowych kształcenia ogólnego np. wiedzę o społeczeństwie, geografii, język polski, wychowanie do życia w rodzinie
- zajęcia z doradztwa zawodowego
- godziny wychowawcze
- zajęcia obejmujące wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu (w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej)
- konsultacje indywidualne z doradcą zawodowym
- warsztaty dotyczące umiejętności planowania kariery, poznania swoich umiejętności, zdolności
- inne działania związane z doradztwem zawodowym realizowane w szkole (np. targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, udział w wizytach zawodoznawczych w firmach)
- działalność wolontariatu

Metody pracy

- Metoda projektu
- Pogadanki
- Burza mózgów
- Konkursy
- Dni talentów
- Wycieczki, firmy, instytucje,
- Spotkania z przedstawicielami szkół zawodowych
- Warsztaty
- Prelekcje

- Prezentacja
- Programy komputerowe
- Metody testowe- testy predyspozycji i preferencji zawodowych
- Konsultacje indywidualne
- Badania ankietowe, kwestionariusze
- Analiza przypadku

Efekty działań

Uczeń:

- Zna swoje zainteresowania, mocne i słabe strony, umiejętności, zdolności
- Zna wartość pracy i znaczenie pracy w życiu człowieka
- Zna czynniki wyboru zawodu
- Potrafi trafnie zaplanować własną drogę edukacyjno zawodową
- Jest przygotowany do pełnienia roli pracownika
- Zna aktualny rynek pracy, zawody przeszłości i przyszłości
- Zna ofertę edukacyjną szkół warszawskich
- Potrafi dokonać autoprezentacji
- Zna kompetencje i kwalifikacje na współczesnym rynku pracy
- Wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.
- Potrafi współpracować w grupie
- Rozwija kompetencje uniwersalne
- Jest przygotowany do ustawicznego kształcenia się

Ewaluacja działań

- pytania ewaluacyjne do uczniów (umożliwiające uczniom np. samoocenę własnej aktywności na zajęciach, samoocenę stopnia zrozumienia/przyswojenia poruszanych treści)

- portfolio zawierające Indywidualny Plan Działania
- analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć)
- obserwacja poziomu zaangażowania i motywacji, zachowań uczniów
- rozmowa doradcza z uczniem
- spotkania z absolwentami szkoły

Tematy zajęć z doradztwa zawodowego

klasy VII	klasa VIII
<ol style="list-style-type: none"> 1. Doradca zawodowy - kto to taki? 2. Szkoła podstawowa i co dalej? 3. Moje zdolności - Kwestionariusz inteligencji wielorakich 4. Zgadnij, jaki to zawód 5. W jakich zawodach wykorzystam to, czego się uczę w szkole? 6. Kwestionariusz zainteresowań zawodowych 7. Praca jako wartość w życiu człowieka 8. W pracy liczą się kompetencje 9. Jakie jest Twoje zdanie? - autoprezentacja 10. Jak pomogły mi zajęcia z doradztwa zawodowego? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno-zawodową? 2. System edukacji w Polsce 3. Kwestionariusz inteligencji wielorakich 4. Moje mocne i słabe strony 5. Kompetencje na rynku pracy 6. Zawody na rynku pracy 7. Ograniczenia czy możliwości? Przeciwwskazania do wykonywania zawodu 8. Jak długo się uczymy? 9. Jak może wyglądać praca w przyszłości? 10. Moja przyszłość edukacyjno-zawodowa

Opracowanie: Małgorzata Pacholec

Aktualizacja: Agata Piwowar